

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr. K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr. H. A. van Andel, Solo; Dr. R. E. van Arkel, Utrecht; Dr. Henry Beets, Grand Rapids; Dr. E. T. v. d. Born, Helpman (Gron.); Dr. C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr. B. ter Brugge, Almelo; Dr. K. J. Cremer, Zevenhoven; Dr. R. J. Dam, Kampen; Dr. A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr. D. van Dijk, Groningen; Dr. K. Fernhout, Baarn; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Ooster-Nijkerk; Dr. W. H. Gisp, Delft; Dr. J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr. J. van Herken, Ermelo; Prof. Dr. T. Hoekstra, Kampen; A. Janse, Biggelerke; Dr. P. Jasperse, Leiden; Dr. G. Keizer, De Steeg; Dr. B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr. E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr. C. Lindeboom, Amsterdam; Dr. J. v. d. Linden, Trum; Dr. S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs. Joh. Luykemaar Francken, Rotterdam; Dr. F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr. A. Ringvalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; Dr. J. C. Rullmann, Wassenaar; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr. G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr. R. Schippers, Wansword; Dr. J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs. H. Smilde, Groningen; Drs. H. Smitskamp, 's-Gravenhage; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr. C. van Til, Philadelphia, Pa.; Dr. J. Thijs, Zwolle; Dr. C. Veenhof, Harkstede; Dr. J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr. D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr. M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr. F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr. J. de Vries, Tilburg; Dr. J. D. Wielenga, Franeker; Mr. J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Jan Zwart, Zaandam.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr. K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goss.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 250 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 750 en voor Ned.-Indië f 6— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Huwelijk en crisis. II. — Uit de Schrift: Naar de Kerk (Handel 19:13). — Kerkelijk Leven: Een „Gereformeerd“ Weekblad en een „Gereformeerd“ congres. Nationaal-socialisten en Joden. De kerk onder staatsstiranie. Van kwaad tot erger met de N.S.B. Het antwoord van Dr. A. C. Heij. Kerk splitsing een „geleestuk“ en geen „waagstuk“. Geen „praat“ langer, maar „daad“. — Geestelijke adviezen: Verzachtiging van stervensmart. — Het Boek v. d. Week: „Taalbedert door de School van Kollwijn“. — Pop.-Wet. Schetsen: Geleestgenen in Moetlingen? V. — Uit de Historie: Oliver Cromwell. II. — Muz. Kroniek: Wier noodloos „brabbeling“? — Corresp. v. d. Redactie. — Persschouw. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Huwelijk en crisis. II.

Zagen wij een vorige maal, dat er inderdaad een reden was om thans over huwelijksnood te spreken, aan den anderen kant mag niet vergeten worden, dat er nog een geheel andere factor is, welke in onzen tijd den huwelijksnood en alles wat daarmee verband houdt, aanzienlijk heeft vergroot, n.l. de huwelijkswaardering van onzen tijd en de daarmee samenhangende zedelijke verwildering. Eeuwenlang, zoo zei onlangs Dr. Honig¹⁾, heeft het huwelijk als levensprobleem steun gepuut uit het godsdienstig karakter der samenleving, waarbij men de menschheid ondergeschikt achtte aan God, van Wien en tot Wien alle dingen zijn. In deze godsdienstige levenshouding lag ook het laatste antwoord op de centrale vraag van het huwelijksprobleem, of n.l. het monogame, voor het leven durende huwelijk de eenige oplossing voor de verhouding der sexen was en in staat in de sexuele behoeften van den mensch te voorzien. Daarop antwoordde de Christen ja, ondanks alle moeiten en zorgen, alle strijd en vragen, die hem verontrusten. De Christen aanvaardt het huwelijk als een der grootste zegeningen van het leven, waarin het niet allereerst gaat om persoonlijke bevrediging, maar om de volkomen overgave van zichzelf, als overwinning van het schuldgevoel in driften en neigingen. In deze Christelijke huwelijksopvatting wordt dus de mensch als individu ondergeschikt geplaatst in dienst eener hogere werkelijkheid.

Helaas, zoo gaat genoemde spreker verder, langzamerhand, maar onstelligend scherp zichtbaar is in de Westersche cultuur het verband met het eeuwige losgeraakt, het denken steeds losser komen te staan tegenover het geloof. Gehoorzaamheid aan God, een bovenpersoonlijke eerbied tegenover Gods ordinarieën wordt niet meer gevonden als voorheen. Niets is voor den sterk individualistischen mensch van onzen tijd belangrijker dan zijn eigen ik. In plaats van eerbied voor God heeft hij alleen eerbied voor zichzelf. Voor den modernen mensch is niets hooger dan zijn eigen persoonlijk inzicht, zijn eigen recht, zijn levensgenieting en vooral zijn geslachtelijke uitleving. Op de centrale vraag van het huwelijksprobleem: is het monogame huwelijk de eenige oplossing voor de verhouding der sexen? antwoordt de moderne mensch dan ook: neen! Hij beschouwt het huwelijk als een zuiver persoonlijke aangelegenheid, dat men naar eigen goeddunken kan aangaan en verbreken; hij acht tevens zijn sexuele behoeften te groot om in een huwelijk voor het leven te kunnen worden voldaan. Vandaar de propaganda voor de vrije verlovings, waarin men leeft alsof men getrouwd is, en van het z.g.n. proefhuwelijk, waarin men kan nagaan of in de samenleving man en vrouw wel op elkaar afgestemd zijn, en van het huwelijk in kamersaadschap, waarin men zich op sexueel gebied kan uitleven, zonder dat men in al deze ge-

vallen bevreesd behoeft te zijn voor zwangerschap, die het „volkomen geoorloofde geluk“ zou kunnen „bederven“²⁾.

Inderdaad, het huwelijk maakt ook een crisis door, want het monogame huwelijk wordt rondom bedreigd door theorieën, praktijken en systemen, welke zoo verderfelijks zijn, dat ze onze geordende samenleving tot een ruïne kunnen maken.

En bij deze geringe waardeering van het huwelijk in onzen tijd komt als uitvloeisel hiervan de algemeene zedelijke verwildering. De steeds toenemende raadgevingen en voorlichtingen op sexueel gebied, de wassende vloed van allerlei lichtzinnige, prikkelende lectuur, de zeer omvangrijke pornografie, de steeds meer opgang makende natuurbaden, de vrije lichaamscultuur, het samen kampeeren van jongens en meisjes, de nude, de luchtige kleding aan strand en bad, de film, de cabarets, de dansings, enz. enz. hebben de harts-tochten geprikkeld en daarmee den huwelijksnood op bedenkelijke wijze vergroot. Het is zonder eenigen twijfel, dat in onzen tijd het sexuele een al te groote plaats inneemt. Wanneer dan ook van crisis in het huwelijksleven, van moeilijkheden op sexueel gebied, van huwelijksnood gesproken wordt, mag zeker deze laatste factor niet verwaarloosd worden.

Zoo is dan in dezen tijd van maatschappelijke inzinking de crisis in en rondom het huwelijk weer opnieuw naar voren getreden en rijst, klemmender dan ooit, de vraag: hoe komen we uit deze moeilijkheden en wat is de oplossing van deze crisis?

Wat allereerst de crisis in het huwelijk, den huwelijksnood, aangaat, de ongelooftige wereld is met de oplossing hiervan gauw klaar. Geboortebepijking door middel van de moderne voorbehoedmiddelen, ziedaar een even eenvoudig als doeltreffend antwoord. Heel de Christelijke Kerk heeft echter bewuste regeling van het kindertal in Neo-Malthusianschen geest als contrabande gebrandmerkt. Niettemin blijven er enkele gevallen over, waarin geboortebepijking wel als geoorloofd mag beschouwd worden en blijft derhalve de vraag zich opdringen: wat is dan de oplossing van de moeilijkheden? Een deel der geloovigen ziet in deze zeer bijzondere gevallen er geen kwaad in, anticonceptionele middelen te gebruiken. Al moge er dan een groot verschil bestaan tusschen het Neo-Malthusianisme en de individuele toepassing van sommige middelen daarvan in bepaalde gevallen, toch is dit meer een gradueel dan een principiële verschil. Want al is het doel, geboortebepijking, hier op zichzelf niet zondig, de Neo-Malthusiansche middelen zijn en blijven tegen-natuurlijk en mogen door een Christen dan ook nooit gebruikt worden.³⁾

Een ander deel der geloovigen, vooral onder de Roomsche-Katholieken, heeft gemeend in de nieuwe methode van Ogino-Knaus-Smulders (periodieke onthouding in het huwelijk) DE oplossing bij uitenemendheid gevonden te hebben en durven zelfs spreken van een hemelsch geschenk. Waarom ook deze uitweg moet worden afgewezen, hebben wij in een vorig artikel⁴⁾ breedvoerig uiteengezet.

Volgens ons gevoelen blijft alzoo absolute onthouding, d.i. zedelijke zelfbeheersching in de kracht Gods, de eenige oplossing van dit zoo bij uitstek precare vraagstuk. Hiermede is nog geen oordeel uitgesproken over degenen, die naar hun diepste overtuiging anders handelen. Juist ten aanzien van deze uitzonderingsgevallen gelde van personen steeds: „een ieder zij in zijn conscientie ten volle verzekerd“ en „alleen wat uit het geloof niet is, is zonde“⁵⁾.

En wat is in de tweede plaats de crisis rondom het huwelijk betreffend, ook hier is het geloof de eenige weg, die uitkomst geeft. Want met de op-somming van de oorzaken der huwelijks-crisis is levens het antwoord gegeven: de strijd tegen de

hedendaagsche verwording van het huwelijk, de strijd tegen de zedelijke verwildering in onzen tijd, de strijd tegen het individualisme, tegen de lusten van ons eigen ik, van ons eigen vleesch, de strijd tegen de diepste en aan heel het conflict ten grondslag liggende oorzaak, d.i. de strijd tegen de zonde. Deze strijd is moeilijk, heel moeilijk zelfs, want wij zijn van nature geneigd God en onzen naasten te haten en onszelf lief te hebben. Niettemin is het mogelijk door de kracht Gods en Zijn bijzondere genade dezen strijd aan te binden. In dezen ontzaglijken strijd, waarin naar de ordinantie Gods de geestdrift de natuurdrijf moet overwinnen, is er maar één ding, dat ons helpen kan en dat is het geloof. Noch de ernst, waarmee wij deze vraagstukken aanpakken, noch de liefde tot de menschen vlak naast ons zijn in staat den huwelijksnood, de moeilijkheden op sexueel gebied, de crisis rondom en in het huwelijk tot oplossing te brengen. Alleen in aanhoudende geloofs- en gebedsworsteling is het mogelijk de oplossing te krijgen van de talloze en schijnbaar onoverkomelijke moeilijkheden, welke op dit terrein liggen.

„Alzoo ook gijlieden, houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levende zijt in Christus Jezus onzen Heere. Want de zonde zal over u niet heerschen; want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade.“ (Rom. 6:11, 14).
Dr. A. C. DROGENDIJK.

- 1) Zie Patrimonium van Donderdag 23 Mei 1935.
- 2) Vgl. o.m. Wordend huwelijk, door M. Wihaut—B. van Berlekom en Dr. F. M. Wihaut, Haarlem, 1932.
- 3) Op de motieven hiervoor komen wij in een der volgende artikelen nog nader terug.
- 4) Zie De Reformatie van 27 September 1935.
- 5) Vgl. Mr. A. de Graaf: Het monogame huwelijk. Amsterdam, 1933, blz. 79.

UIT DE SCHRIFT

Naar de Kerk.

En sommigen van de omzwervende Joden, zijnde duivelbezwervers, hebben zich onderwonden den Naam van den HEER Jezus te noemen over degenen, die booze geesten hadden, zeggende: Wij bezweren U bij Jezus, Dien Paulus predikt.

Handel 19:13.

In de wereld, waarin Paulus het evangelie predikt van den HEER Jezus, werd ieder, die krachten doen kon, zooals duivel-verhannen, ziekten genezen, ook HEER genoemd. Het was hun eere-naam onder de menschen, als bemiddelaars tusschen goden en menschen. En ook Efeze heeft vele zulke HEEREN als Paulus er komt met het evangelie van den HEER Jezus. Dus moet het nu zoover komen, dat de HEER Jezus alleen „heer“-schappij te Efeze verkrijgt en de andere HEEREN als valsche, als bedriegelijk verworpen worden. Het moet nu te Efeze komen tot een voorspel van alle knie, die zich buigen gaat. Immers deze HEER Jezus is DE middelbaar Gods en der menschen. Hij maakt het leven niet tijdelijk gezond, maar voor eeuwig. In Hem krijgt het HEER-ZIJN pas zijn volle rijke betekenis, want God heeft Hem tot een HEER VAN ALLES gemaakt.

Paulus mag dan ook te Efeze vele teekenen doen, niet omdat zijn HEER met de anderen gaat concurreeren, maar om de menschen naar de kerk te lokken. De krachten, die Paulus doen mag buiten de kerk, moeten als het mindere brengen naar de kerk, waar het meerdere is: de kracht Gods tot zaligheid. Want deze HEER van Paulus wint en overwint door het WOORD de harten, maakt ze door het WOORD voor eeuwig de Zijnen,